

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

Bài 11:

Một số ứng dụng học sâu trong xử lý ngôn ngữ tự nhiên (Phần 2)

Nội dung

- 1. Bài toán sinh văn bản: Character-RNN
- 2. Giới thiệu về bài toán dịch máy
- 3. Mô hình NMT
- 4. Cơ chế chú ý (attention)

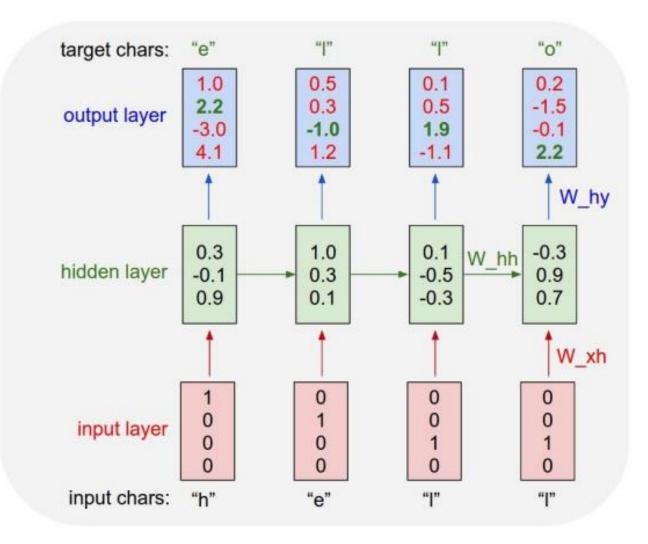

Bài toán sinh văn bản: Character-RNN

• Từ vựng:

[h, e, l, o]

 Ví dụ huấn luyện mô hình với xâu "hello"

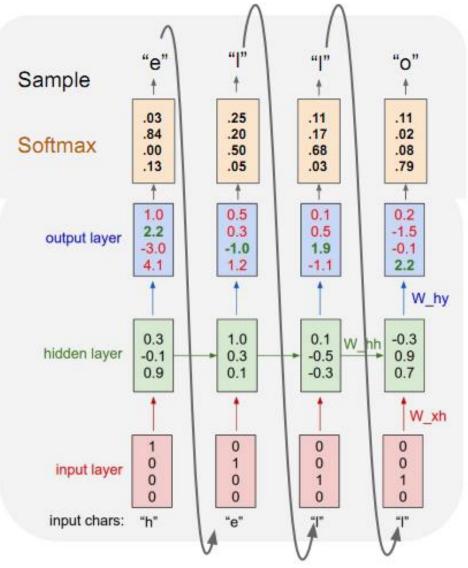

• Từ vựng:

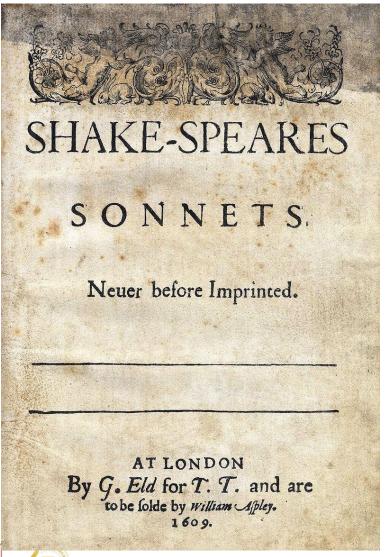
[h, e, l, o]

Khi suy diễn:

Mỗi lần sinh một ký tự và ký tự này được dùng làm đầu vào cho bước tiếp theo

From fairest creatures we desire increase,
That thereby beauty's rose might never die,
But as the riper should by time decease,
His tender heir might bear his memory:
But thou, contracted to thine own bright eyes,
Feed'st thy light's flame with self-substantial fuel,
Making a famine where abundance lies,
Thyself thy foe, to thy sweet self too cruel:
Thou that art now the world's fresh ornament,
And only herald to the gaudy spring,
Within thine own bud buriest thy content,
And tender churl mak'st waste in niggarding:
Pity the world, or else this glutton be,
To eat the world's due, by the grave and thee.

When forty winters shall besiege thy brow,
And dig deep trenches in thy beauty's field,
Thy youth's proud livery so gazed on now,
Will be a tatter'd weed of small worth held:
Then being asked, where all thy beauty lies,
Where all the treasure of thy lusty days;
To say, within thine own deep sunken eyes,
Were an all-eating shame, and thriftless praise.
How much more praise deserv'd thy beauty's use,
If thou couldst answer 'This fair child of mine
Shall sum my count, and make my old excuse,'
Proving his beauty by succession thine!

This were to be new made when thou art old, And see thy blood warm when thou feel'st it cold.

tyntd-iafhatawiaoihrdemot lytdws e ,tfti, astai f ogoh eoase rrranbyne 'nhthnee e plia tklrgd t o idoe ns,smtt h ne etie h,hregtrs nigtike,aoaenns lng

train more

"Tmont thithey" fomesscerliund
Keushey. Thom here
sheulke, anmerenith ol sivh I lalterthend Bleipile shuwy fil on aseterlome
coaniogennc Phe lism thond hon at. MeiDimorotion in ther thize."

train more

Aftair fall unsuch that the hall for Prince Velzonski's that me of her hearly, and behs to so arwage fiving were to it beloge, pavu say falling misfort how, and Gogition is so overelical and ofter.

train more

"Why do what that day," replied Natasha, and wishing to himself the fact the princess, Princess Mary was easier, fed in had oftened him. Pierre aking his soul came to the packs and drove up his father-in-law women.

PANDARUS:

Alas, I think he shall be come approached and the day When little srain would be attain'd into being never fed, And who is but a chain and subjects of his death, I should not sleep.

Second Senator:

They are away this miseries, produced upon my soul, Breaking and strongly should be buried, when I perish The earth and thoughts of many states.

DUKE VINCENTIO:

Well, your wit is in the care of side and that.

Second Lord:

They would be ruled after this chamber, and my fair nues begun out of the fact, to be conveyed, Whose noble souls I'll have the heart of the wars.

Clown:

Come, sir, I will make did behold your worship.

VIOLA:

I'll drink it.

VIOLA:

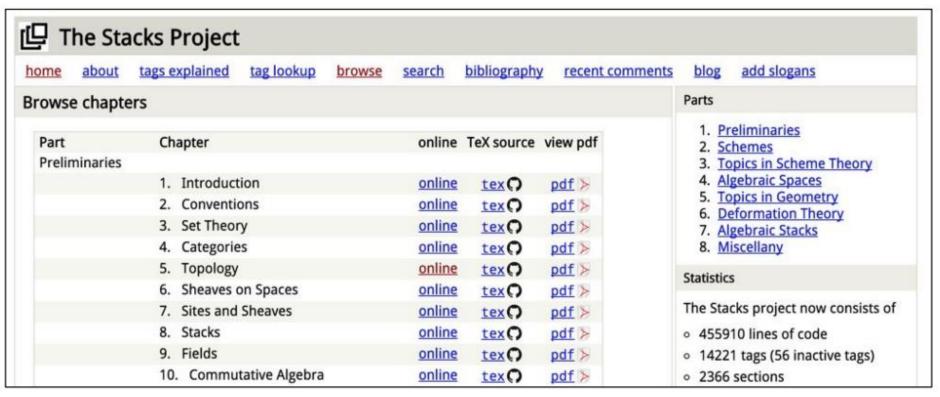
Why, Salisbury must find his flesh and thought
That which I am not aps, not a man and in fire,
To show the reining of the raven and the wars
To grace my hand reproach within, and not a fair are hand,
That Caesar and my goodly father's world;
When I was heaven of presence and our fleets,
We spare with hours, but cut thy council I am great,
Murdered and by thy master's ready there
My power to give thee but so much as hell:
Some service in the noble bondman here,
Would show him to her wine.

KING LEAR:

O, if you were a feeble sight, the courtesy of your law, Your sight and several breath, will wear the gods With his heads, and my hands are wonder'd at the deeds, So drop upon your lordship's head, and your opinion Shall be against your honour.

• The Stacks Project: Sách nguồn mở về hình học đại số

Latex source

http://stacks.math.columbia.edu/

The stacks project is licensed under the GNU Free Documentation License

For $\bigoplus_{n=1,...,m}$ where $\mathcal{L}_{m_{\bullet}} = 0$, hence we can find a closed subset $\mathcal{H}$ in $\mathcal{H}$ and any sets $\mathcal{F}$ on X, U is a closed immersion of S, then $U \to T$ is a separated algebraic space.

Proof. Proof of (1). It also start we get

$$S = \operatorname{Spec}(R) = U \times_X U \times_X U$$

and the comparison in the fibre product covering we have to prove the lemma generated by $\coprod Z \times_U U \to V$. Consider the maps M along the set of points Sch_{fppf} and $U \to U$ is the fibre category of S in U in Section, ?? and the fact that any U affine, see Morphisms, Lemma ??. Hence we obtain a scheme S and any open subset $W \subset U$ in Sh(G) such that $Spec(R') \to S$ is smooth or an

$$U = \bigcup U_i \times_{S_i} U_i$$

which has a nonzero morphism we may assume that f_i is of finite presentation over S. We claim that $\mathcal{O}_{X,x}$ is a scheme where $x, x', s'' \in S'$ such that $\mathcal{O}_{X,x'} \to \mathcal{O}'_{X',x'}$ is separated. By Algebra, Lemma ?? we can define a map of complexes $\operatorname{GL}_{S'}(x'/S'')$ and we win.

To prove study we see that $\mathcal{F}|_U$ is a covering of $\mathcal{X}'$, and $\mathcal{T}_i$ is an object of $\mathcal{F}_{X/S}$ for i > 0 and $\mathcal{F}_p$ exists and let $\mathcal{F}_i$ be a presheaf of $\mathcal{O}_X$ -modules on $\mathcal{C}$ as a $\mathcal{F}$ -module. In particular $\mathcal{F} = U/\mathcal{F}$ we have to show that

$$\widetilde{M}^{\bullet} = \mathcal{I}^{\bullet} \otimes_{\operatorname{Spec}(k)} \mathcal{O}_{S,s} - i_X^{-1} \mathcal{F})$$

is a unique morphism of algebraic stacks. Note that

$$Arrows = (Sch/S)_{fppf}^{opp}, (Sch/S)_{fppf}$$

and

$$V = \Gamma(S, \mathcal{O}) \longmapsto (U, \operatorname{Spec}(A))$$

is an open subset of X. Thus U is affine. This is a continuous map of X is the inverse, the groupoid scheme S.

Proof. See discussion of sheaves of sets.

The result for prove any open covering follows from the less of Example ??. It may replace S by $X_{spaces,étale}$ which gives an open subspace of X and T equal to S_{Zar} , see Descent, Lemma ??. Namely, by Lemma ?? we see that R is geometrically regular over S. Lemma 0.1. Assume (3) and (3) by the construction in the description.

Suppose $X = \lim |X|$ (by the formal open covering X and a single map $\underline{Proj}_X(A) = \operatorname{Spec}(B)$ over U compatible with the complex

$$Set(A) = \Gamma(X, \mathcal{O}_{X,\mathcal{O}_X}).$$

When in this case of to show that $Q \rightarrow C_{Z/X}$ is stable under the following result in the second conditions of (1), and (3). This finishes the proof. By Definition ?? (without element is when the closed subschemes are catenary. If T is surjective we may assume that T is connected with residue fields of S. Moreover there exists a closed subspace $Z \subset X$ of X where U in X' is proper (some defining as a closed subset of the uniqueness it suffices to check the fact that the following theorem

f is locally of finite type. Since S = Spec(R) and Y = Spec(R).

Proof. This is form all sheaves of sheaves on X. But given a scheme U and a surjective étale morphism $U \to X$. Let $U \cap U = \coprod_{i=1,...,n} U_i$ be the scheme X over S at the schemes $X_i \to X$ and $U = \lim_i X_i$.

The following lemma surjective restrocomposes of this implies that $\mathcal{F}_{x_0} = \mathcal{F}_{x_0} = \mathcal{F}_{x,...,0}$.

Lemma 0.2. Let X be a locally Noetherian scheme over S, $E = \mathcal{F}_{X/S}$. Set $\mathcal{I} = \mathcal{J}_1 \subset \mathcal{I}'_n$. Since $\mathcal{I}^n \subset \mathcal{I}^n$ are nonzero over $i_0 \leq \mathfrak{p}$ is a subset of $\mathcal{J}_{n,0} \circ \overline{A}_2$ works.

Lemma 0.3. In Situation ??. Hence we may assume q' = 0.

Proof. We will use the property we see that p is the mext functor (??). On the other hand, by Lemma ?? we see that

$$D(O_{X'}) = O_X(D)$$

where K is an F-algebra where δ_{n+1} is a scheme over S.

Proof. Omitted.

Lemma 0.1. Let C be a set of the construction.

Let C be a gerber covering. Let F be a quasi-coherent sheaves of O-modules. We have to show that

$$\mathcal{O}_{\mathcal{O}_X} = \mathcal{O}_X(\mathcal{L})$$

Proof. This is an algebraic space with the composition of sheaves F on $X_{\acute{e}tale}$ we have

$$O_X(\mathcal{F}) = \{morph_1 \times_{O_X} (\mathcal{G}, \mathcal{F})\}\$$

where G defines an isomorphism $F \to F$ of O-modules.

Lemma 0.2. This is an integer Z is injective.

Lemma 0.3. Let S be a scheme. Let X be a scheme and X is an affine open covering. Let $U \subset X$ be a canonical and locally of finite type. Let X be a scheme. Let X be a scheme which is equal to the formal complex.

The following to the construction of the lemma follows.

Let X be a scheme. Let X be a scheme covering. Let

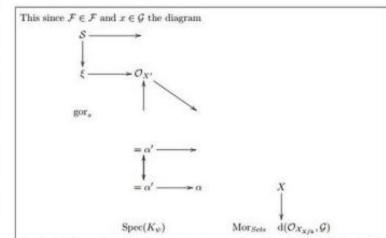
$$b: X \to Y' \to Y \to Y \to Y' \times_X Y \to X.$$

be a morphism of algebraic spaces over S and Y.

Proof. Let X be a nonzero scheme of X. Let X be an algebraic space. Let F be a quasi-coherent sheaf of O_X -modules. The following are equivalent

- F is an algebraic space over S.
- (2) If X is an affine open covering.

Consider a common structure on X and X the functor $\mathcal{O}_X(U)$ which is locally of finite type.

is a limit. Then G is a finite type and assume S is a flat and F and G is a finite type f_* . This is of finite type diagrams, and

- the composition of G is a regular sequence,
- O_{X'} is a sheaf of rings.

Proof. We have see that $X = \operatorname{Spec}(R)$ and $\mathcal{F}$ is a finite type representable by algebraic space. The property $\mathcal{F}$ is a finite morphism of algebraic stacks. Then the cohomology of X is an open neighbourhood of U.

Proof. This is clear that G is a finite presentation, see Lemmas ??.

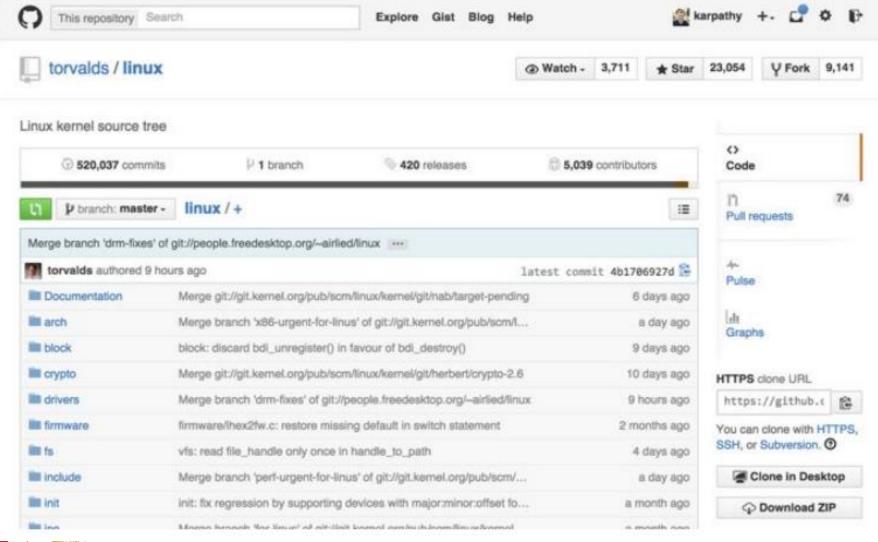
A reduced above we conclude that U is an open covering of C. The functor F is a "field

$$\mathcal{O}_{X,x} \longrightarrow \mathcal{F}_{\overline{x}} \quad \text{-}1(\mathcal{O}_{X_{\ell extr}}) \longrightarrow \mathcal{O}_{X_{\ell}}^{-1}\mathcal{O}_{X_{\lambda}}(\mathcal{O}_{X_{\eta}}^{\overline{\eta}})$$

is an isomorphism of covering of O_{X_i} . If F is the unique element of F such that X is an isomorphism.

The property $\mathcal{F}$ is a disjoint union of Proposition ?? and we can filtered set of presentations of a scheme $\mathcal{O}_X$ -algebra with $\mathcal{F}$ are opens of finite type over S. If $\mathcal{F}$ is a scheme theoretic image points.

If F is a finite direct sum $O_{X_{\lambda}}$ is a closed immersion, see Lemma ??. This is a sequence of F is a similar morphism.


```
static void do command(struct seg file *m, void *v)
 int column = 32 << (cmd[2] & 0x80);
 if (state)
   cmd = (int)(int state ^ (in 8(&ch->ch flags) & Cmd) ? 2 : 1);
  else
   seq = 1;
 for (i = 0; i < 16; i++) {
   if (k & (1 << 1))
     pipe = (in use & UMXTHREAD UNCCA) +
        ((count & 0x0000000ffffffff8) & 0x000000f) << 8;
   if (count == 0)
      sub(pid, ppc md.kexec handle, 0x20000000);
   pipe set bytes(i, 0);
  /* Free our user pages pointer to place camera if all dash */
 subsystem info = &of changes[PAGE SIZE];
 rek controls(offset, idx, &soffset);
 /* Now we want to deliberately put it to device */
 control check polarity(&context, val, 0);
 for (i = 0; i < COUNTER; i++)
    seg puts(s, "policy ");
```

Generated C code

```
Copyright (c) 2006-2010, Intel Mobile Communications. All rights reserved.
    This program is free software; you can redistribute it and/or modify it
 * under the terms of the GNU General Public License version 2 as published by
 * the Free Software Foundation.
         This program is distributed in the hope that it will be useful,
 * but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
     MERCHANTABILITY OF FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the
    GNU General Public License for more details.
    You should have received a copy of the GNU General Public License
     along with this program; if not, write to the Free Software Foundation,
   Inc., 675 Mass Ave, Cambridge, MA 02139, USA.
 +/
#include linux/kexec.h>
#include inux/errno.h>
#include ux/io.h>
#include linux/platform device.h>
#include inux/multi.h>
#include inux/ckevent.h>
#include <asm/io.h>
#include <asm/prom.h>
#include <asm/e820.h>
#include <asm/system info.h>
#include <asm/setew.h>
#include <asm/pgproto.h>
```

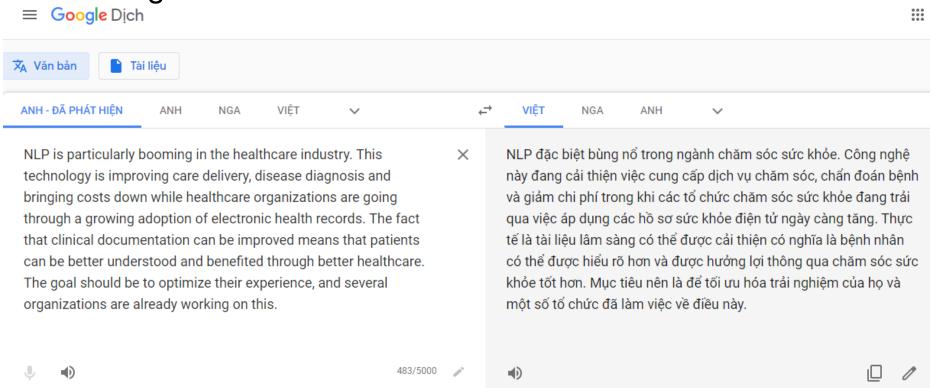


```
#include <asm/io.h>
#include <asm/prom.h>
#include <asm/e820.h>
#include <asm/system info.h>
#include <asm/setew.h>
#include <asm/pgproto.h>
#define REG PG vesa slot addr pack
#define PFM NOCOMP AFSR(0, load)
#define STACK DDR(type)
                          (func)
#define SWAP_ALLOCATE(nr)
                              (e)
#define emulate sigs() arch get unaligned child()
#define access rw(TST) asm volatile("movd %%esp, %0, %3" : : "r" (0)); \
 if ( type & DO READ)
static void stat PC SEC read mostly offsetof(struct seq argsqueue, \
         pC>[1]);
static void
os prefix(unsigned long sys)
#ifdef CONFIG PREEMPT
 PUT PARAM RAID(2, sel) = get state state();
  set_pid_sum((unsigned long)state, current_state_str(),
           (unsigned long)-1->lr full; low;
```

Giới thiệu về bài toán dịch máy

Dịch máy

Google translate

Dịch máy – Machine Translation

 Dịch máy (MT) là thao tác dịch một câu x từ một ngôn ngữ (gọi là ngôn ngữ nguồn) sang một câu y trong ngôn ngữ khác (gọi là ngôn ngữ đích)

x: L'homme est né libre, et partout il est dans les fers

y: Man is born free, but everywhere he is in chains

Dịch máy – Machine Translation

- Bắt đầu từ những năm 1950
- Dịch từ Nga sang Anh (nhu cầu xuất phát từ chiến tranh lạnh)
- Hệ thống dịch chủ yếu theo quy tắc (rulebased), dùng từ điển để ánh xạ các từ tiếng Nga sang tiếng Anh

1 minute video showing 1954 MT: https://youtu.be/K-HfpsHPmvw

Dịch máy dựa trên luật

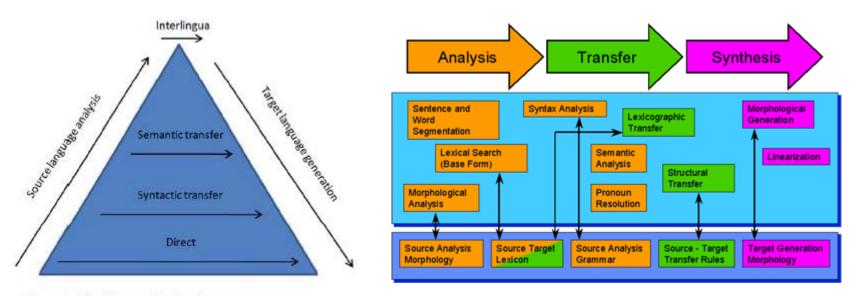

Figure 1: The Vauquois triangle

© https://www.coroflot.com/tuyenduong/machine-translation

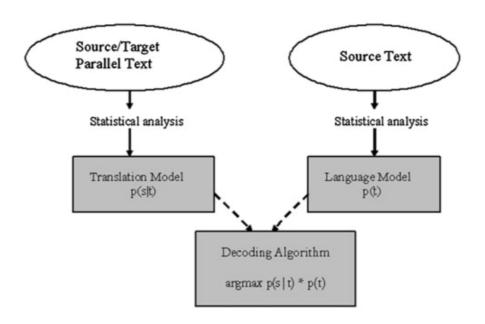
Dịch máy dựa trên luật

- Nhiều xử lý thủ công và sức người
  - Từ điển ánh xạ từ Nguồn Đích
  - Các luật chuyển đổi (lexical, structure)
  - Các luật hình thái học (Morphological rules)
- Chất lượng thấp

Dịch máy thống kê (1990s-2010s)

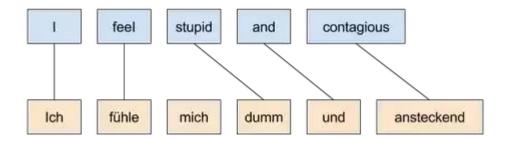
- Dịch máy thống kê (statistical machine translation) học một mô hình xác suất từ dữ liệu
- Mục tiêu: Tìm kiếm câu tốt nhất ở ngôn ngữ đích, từ câu đầu vào ở ngôn ngữ nguồn

Một cách mô hình hoá P(s|t)

- Giả định: Gióng mỗi từ trong câu nguồn với các từ trong câu đích
- Vector gióng (alignment vector) a = [1,2,4,5,6]
- Mục tiêu: Tìm một cách gióng sao cho cực đại hoá P(s,a|t)

© Vasily Konovalov, MSc Natural Language Processing

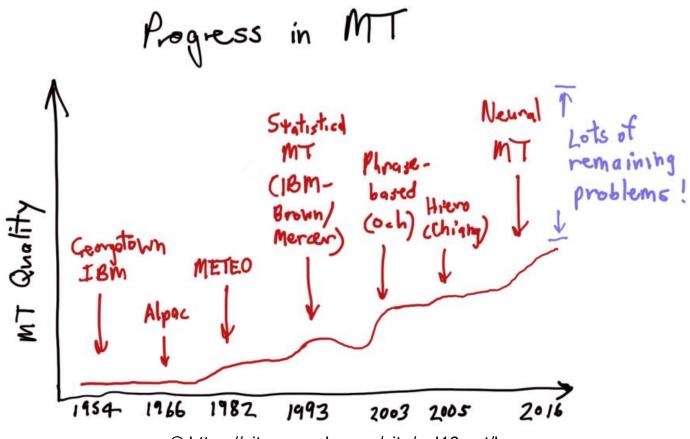

Nhược điểm của dịch máy thống kê

- Các hệ thống tốt nhất theo hướng tiếp cận này rất phức tạp, mỗi hệ thống chứa nhiều mô-đun nhỏ được thiết kế độc lập nhau
  - Vẫn không đạt được hiệu năng như con người
- Cần nhiều xử lý thủ công và sức người
  - Kỹ nghệ đặc trưng (feature engineering)
  - Tài nguyên bên ngoài (extra resources)
- Chi phí bảo trì cao, khi chuyển sang cặp ngôn ngữ khác phải làm lại thủ công từ đầu, không tái sử dụng được sức người

Tiến bộ trong dịch máy

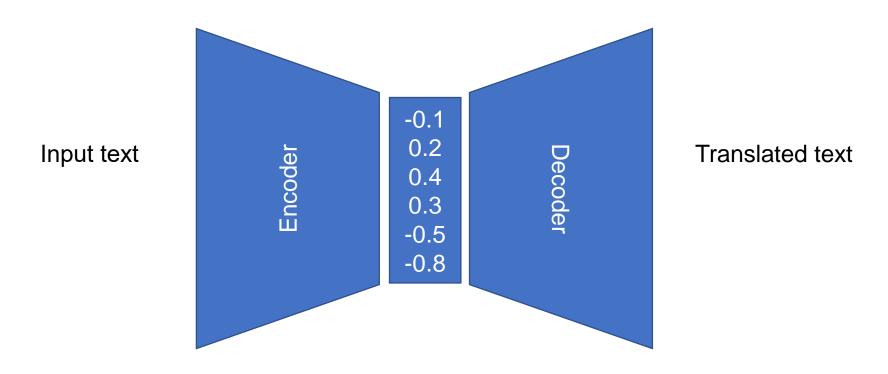
© https://sites.google.com/site/acl16nmt/home

Mô hình NMT (Neural Machine Translation)

Neural Machine Translation is the approach of modeling the entire MT process via one big artificial neural network (ACL 2016)

Mô hình sequence-to-sequence

- Encoder RNN sinh ra "thông tin mã hóa" (encoding) của câu nguồn
- Decoder RNN sinh ra câu đích dựa trên thông tin mã hóa của câu nguồn

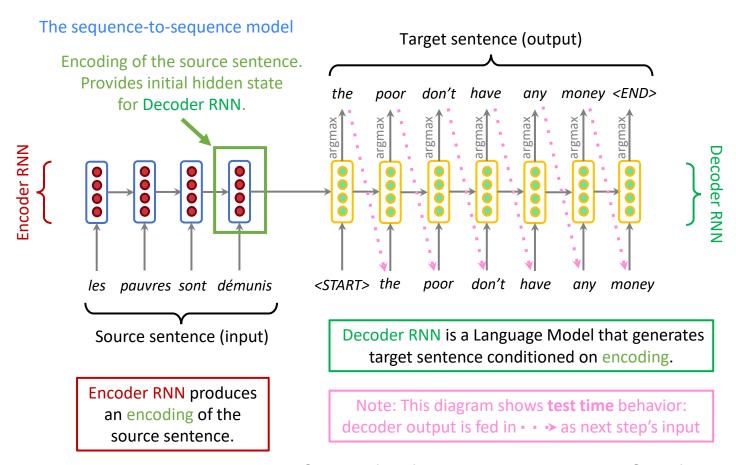

Mô hình sequence-to-sequence

- Mô hình seq2seq có thể sử dụng cho nhiều bài toán khác như:
  - Tóm lược văn bản (văn bản dài → văn bản ngắn)
  - Hội thoại (câu nói trước → câu nói tiếp theo)
  - Sinh code (ngôn ngữ tự nhiên → code python)
  - ...

Neural machine translation (NMT)

© Tensorflow for deep learning research. Standford

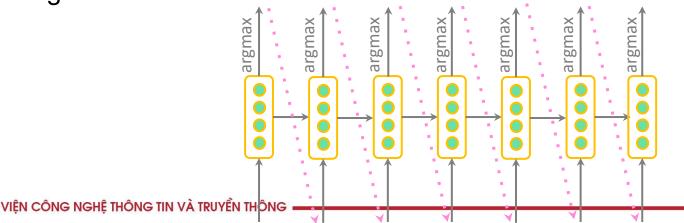

Xem dịch máy như mô hình ngôn ngữ có điều kiện

• NMT tính trực tiếp P(y|x):

$$P(y|x) = P(y_1|x) P(y_2|y_1, x) P(y_3|y_1, y_2, x) \dots P(y_T|y_1, \dots, y_{T-1}, x)$$

- Mô hình ngôn ngữ có điều kiện (conditional language model)
  - Mô hình ngôn ngữ: dự đoán một từ dựa trên ngữ cảnh của các từ xung quanh

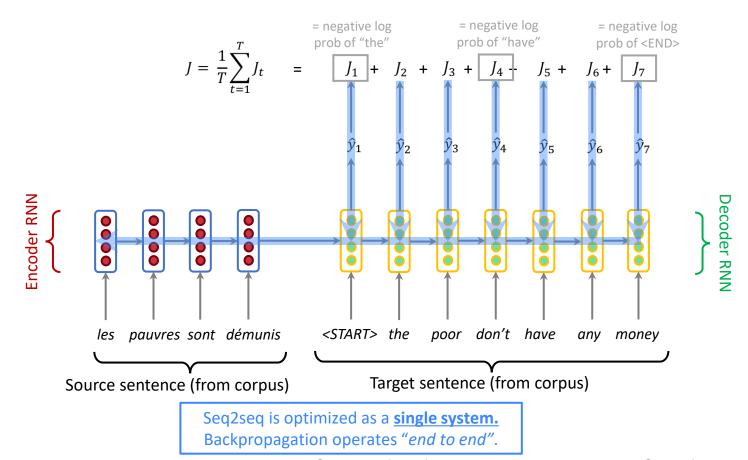

CTART the near den't have any

31

Huấn luyện mô hình seq2seq

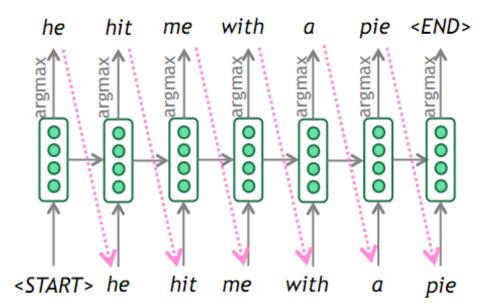

© Tensorflow for deep learning research. Standford

Mô hình sequence-to-sequence

- Giải mã ra câu đích bằng cách lấy argmax tại từng bước
- Đây là cách giải mã tham lam
- Nếu lỡ sai ở một bước nào đó là sẽ sai luôn các bước sau, không có cách nào quay lại để sửa.

Điểm BLEU (Bilingual evaluation understudy)

- BLEU tính độ tương đồng giữa câu dịch sinh ra bởi mô hình và câu nhãn, do người dịch
  - Đo độ chính sác của các N-gram (N từ 1 tới 4)
  - Phạt các câu dịch quá ngắn

BLEU = min
$$\left(1, \frac{\textit{output-length}}{\textit{reference-length}}\right) \left(\prod_{i=1}^{4} \textit{precision}_i\right)^{\frac{1}{4}}$$

BLEU Score	Interpretation
30 - 40	Understandable to good translations
40 - 50	High quality translations
50 - 60	Very high quality, adequate, and fluent translations
> 60	Quality often better than human

Phương pháp tìm kiếm

Phương pháp tìm kiếm

 Ta mong muốn tìm được câu đích y (độ dài T) cực đại hóa xác suất hậu nghiệm:

$$P(y|x) = P(y_1|x) P(y_2|y_1, x) P(y_3|y_1, y_2, x) \dots, P(y_T|y_1, \dots, y_{T-1}, x)$$

$$= \prod_{t=1}^{T} P(y_t|y_1, \dots, y_{t-1}, x)$$

- Ta có thể tính với tất cả các phương án của y.
- Độ phức tạp V^T với V là kích thước tập từ vựng.

Tìm kiếm chùm – beam search

- Ý tưởng: Tại mỗi bước giải mã, ta duy trì k phương án bộ phận có xác suất xảy ra cao nhất (gọi là các giả thuyết)
- k là kích thước chùm (beam size)
- Một giả thuyết y₁, y₂, ..., y_t có điểm bằng log giá trị xác suất của nó:

$$score(y_1, ..., y_t) = log P_{LM}(y_1, ..., y_t | x) = \sum_{i=1}^t log P_{LM}(y_i | y_1, ..., y_{i-1}, x)$$

- Tất cả điểm score đều âm, điểm càng cao càng tốt
- Ta sẽ giữ lại k giả thuyết có điểm score cao nhất tại mỗi bước
- Tìm kiếm chùm không đảm bảo tìm được lời giải tối ưu
- Nhưng hiệu quả hơn rất nhiều so với phương pháp duyệt

Tính toán phân phối xác suất từ tiếp theo

Giữ hai phương án với điểm cao nhất

```
-0.7 = log P<sub>LM</sub>(he|<START>)

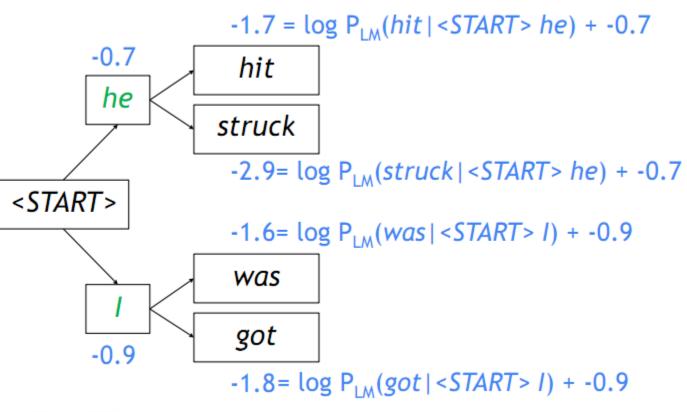
he

<START>

-0.9 = log P<sub>LM</sub>(I|<START>)
```

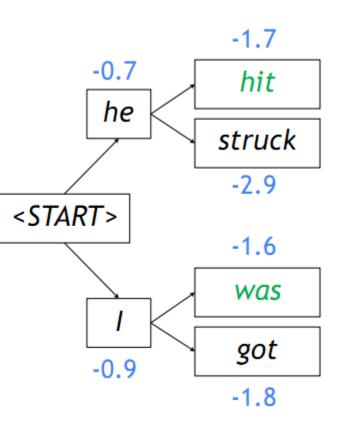

 Với mỗi giả thuyết tìm tiếp k giả thuyết tiếp theo có điểm cao nhất

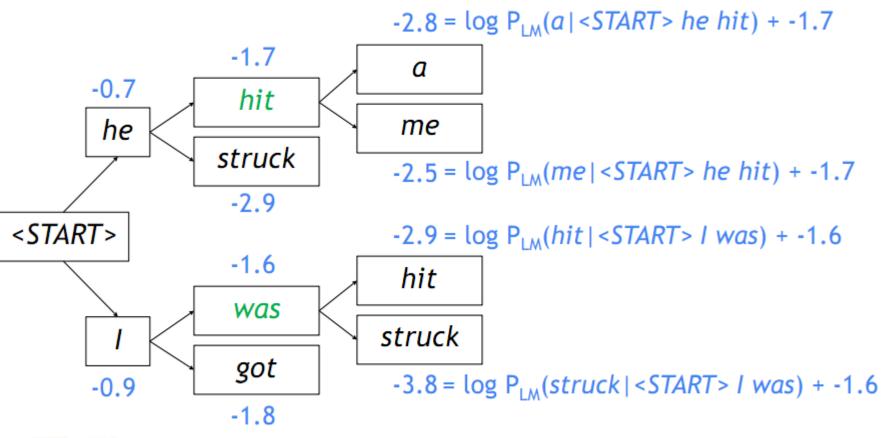

 Trong k² giả thuyết mới ta chỉ giữ lại k giả thuyết điểm cao nhất

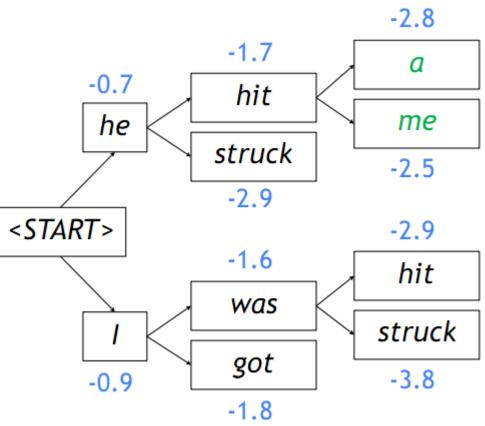

 Với mỗi giả thuyết tìm tiếp k giả thuyết tiếp theo có điểm cao nhất

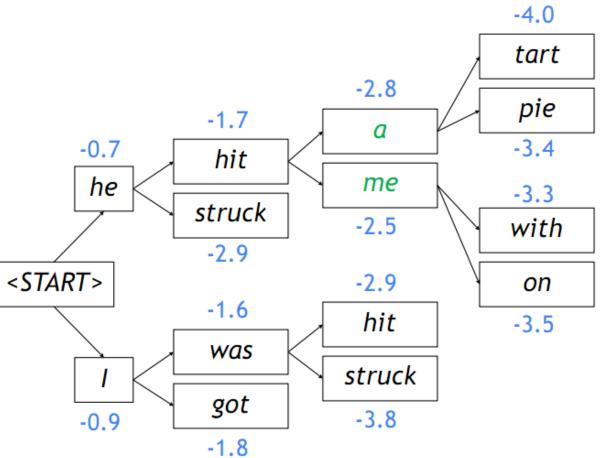

 Trong k² giả thuyết mới ta chỉ giữ lại k giả thuyết điểm cao nhất

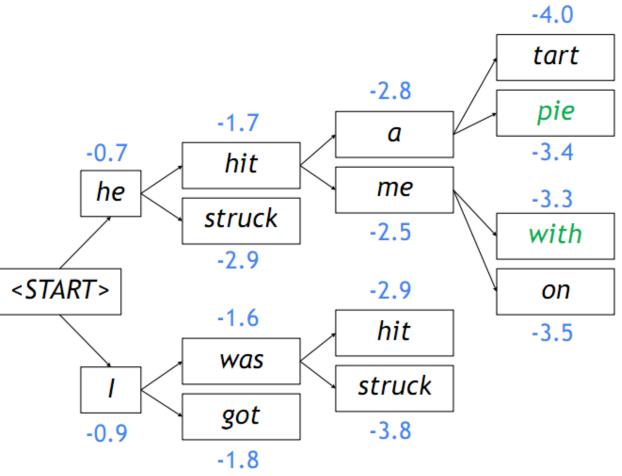

 Với mỗi giả thuyết tìm tiếp k giả thuyết tiếp theo có điểm cao nhất

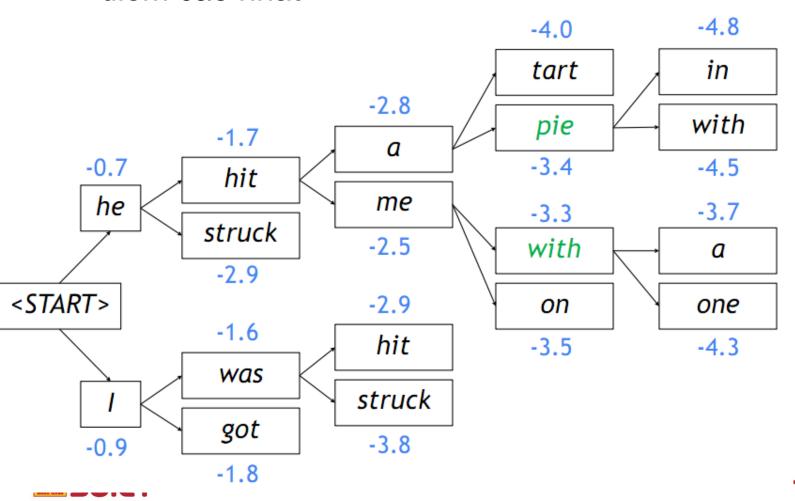

 Trong k² giả thuyết mới ta chỉ giữ lại k giả thuyết điểm cao nhất

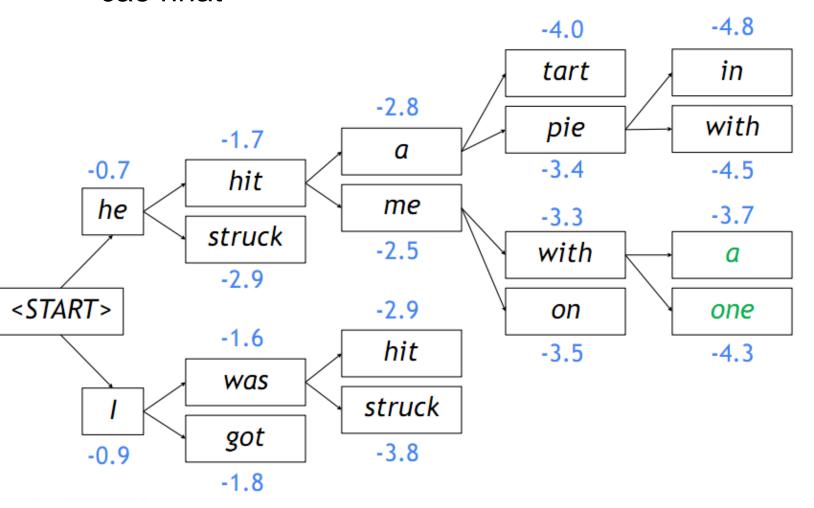

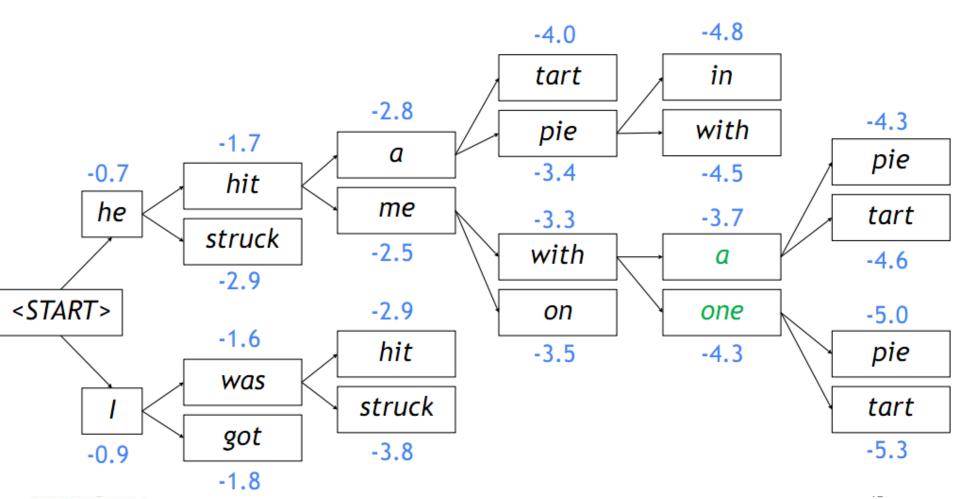
 Với mỗi giả thuyết tìm tiếp k giả thuyết tiếp theo có điểm cao nhất

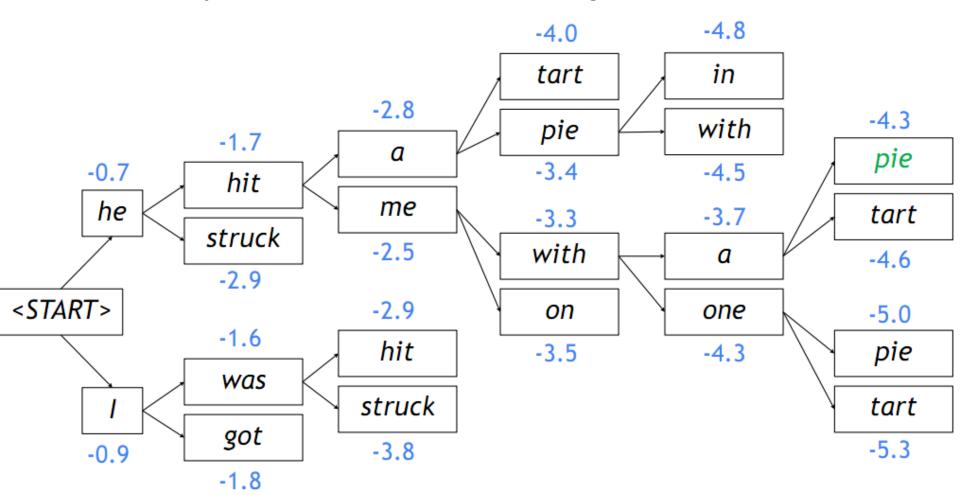
 Trong k² giả thuyết mới ta chỉ giữ lại k giả thuyết điểm cao nhất

 Với mỗi giả thuyết tìm tiếp k giả thuyết tiếp theo có điểm cao nhất

Giả thuyết có điểm cao nhất là lời giải cần tìm!

Điều kiện dừng beam search

- Trong giải mã tham lam, thường dừng khi mô hình sinh ra token <END>
- Ví dụ: <START> he hit me with a pie <END>
- Đối với beam search, các giả thuyết khác nhau có thể sinh ra token <END> tại các thời điểm khác nhau
- Khi một giả thuyết sinh ra <END> ta gọi giả thuyết đó được hoàn thành và đặt nó sang một bên để tiếp tục tìm các giả thuyết khác
- Thường sẽ dừng beam search khi:
  - Hoặc là đạt đến bước T cho trước
  - Hoặc khi đã tìm ra ít nhất n giả thuyết hoàn thành

Kết thúc beam search

- Khi tìm xong một tập các giả thuyết hoàn thành thì chọn giả thuyết nào?
- Vấn đề: giả thuyết càng dài điểm càng thấp

score
$$(y_1, ..., y_t) = \log P_{LM}(y_1, ..., y_t | x) = \sum_{i=1}^t \log P_{LM}(y_i | y_1, ..., y_{i-1}, x)$$

 Phương án giải quyết: Chuẩn hóa điểm theo chiều dài giả thuyết

$$\frac{1}{t} \sum_{i=1}^{t} \log P_{LM}(y_i|y_1,\ldots,y_{i-1},x)$$

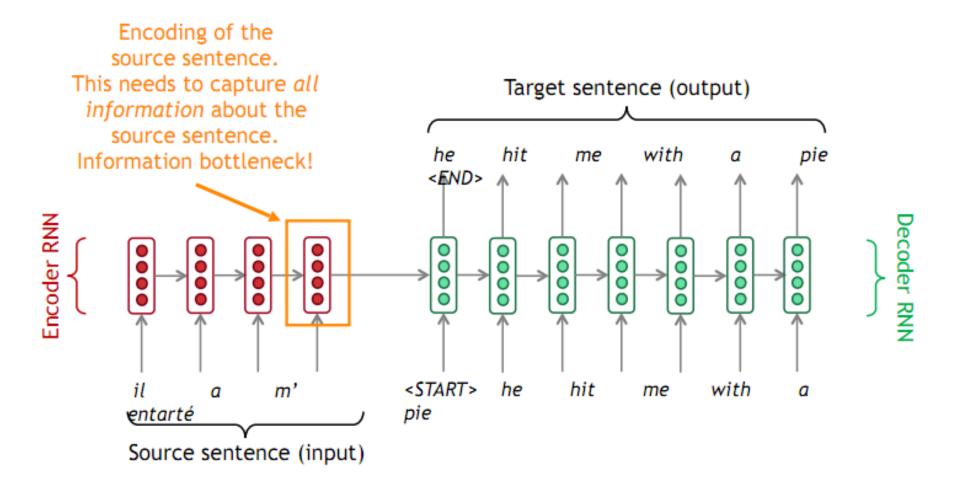
So sánh NMT và SMT

- **Ưu điểm** NMT so với SMT:
  - Hiệu năng tốt hơn: dịch trôi chảy hơn, dùng ngữ cảnh tốt hơn...
  - Chỉ dùng một mạng duy nhất nên có thể huấn luyện end-to-end, không cần tối ưu các mô-đun độc lập nào khác
  - Cần ít sức người hơn: không cần trích xuất đặc trưng thủ công, cùng một phương pháp có thể tái sử dụng cho nhiều cặp ngôn ngữ khác nhau
- Nhược điểm NMT so với SMT:
  - NMT khó giải thích hơn, khó gỡ rối
  - NMT khó kiểm soát. Ví dụ: muốn đưa một quy tắc hay gợi ý dịch cho NMT là không dễ dàng.

Cơ chế chú ý (Attention mechanism)

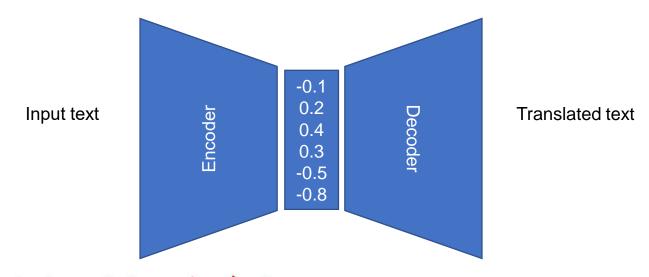
Nút thắt cổ chai của mô hình seq2seq

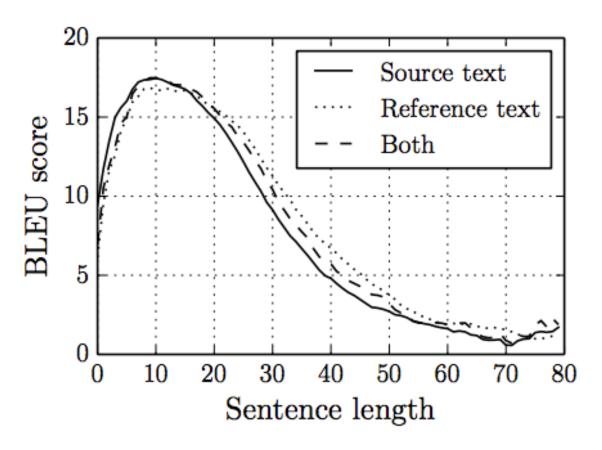
Ví dụ dịch câu dài

- Machine learning has turned out to be a very useful tool for translation, but it has a few weak spots. The tendency of translation models to do their work word by word is one of those, and can lead to serious errors.
- L'apprentissage automatique s'est révélé être un outil très utile pour la traduction, mais il comporte quelques points faibles. La tendance des modèles de traduction à faire leur travail mot à mot en fait partie et peut entraîner de graves erreurs.

Hiệu năng của mô hình vs. độ dài câu

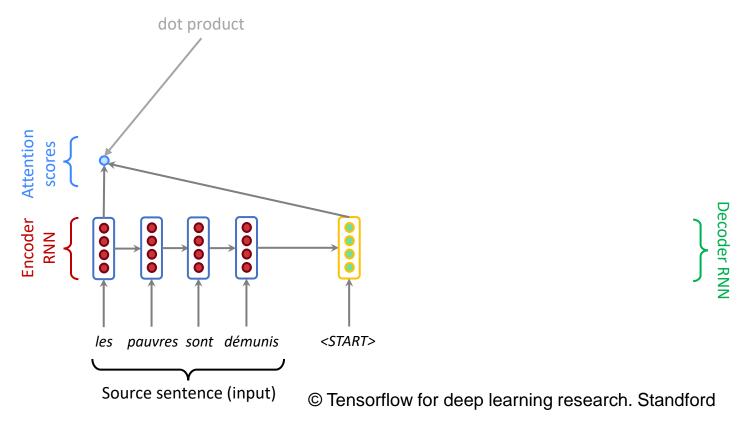
© On the Properties of Neural Machine Translation: Encoder-Decoder Approaches

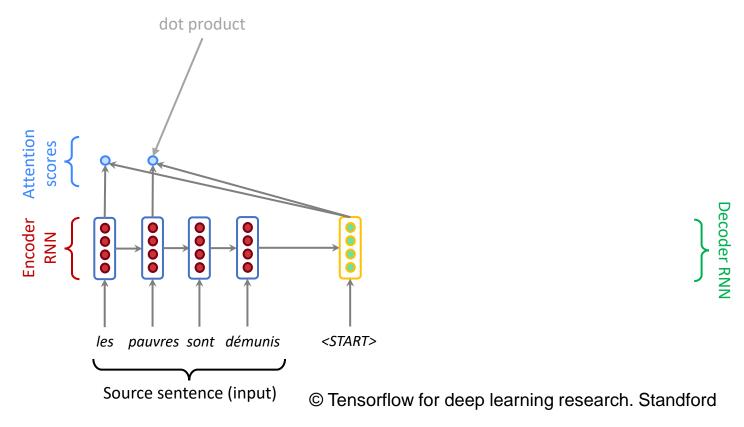
Attention

- Attention giải quyết vấn đề nút thắt cổ chai của seq2seq
- Ý tưởng: ở mỗi bước giải mã, sử dụng kết nối trực tiếp tới phần mạng mã hóa để tính toán và từ đó chỉ tập trung (chú ý) vào một phần cụ thể câu nguồn, bỏ qua những phần không liên quan.
- One of the most influential ideas in deep learning for NLP
  - Bahdanau, Dzmitry, Kyunghyun Cho, and Yoshua Bengio.
     "Neural machine translation by jointly learning to align and translate." arXiv preprint arXiv:1409.0473 (2014).

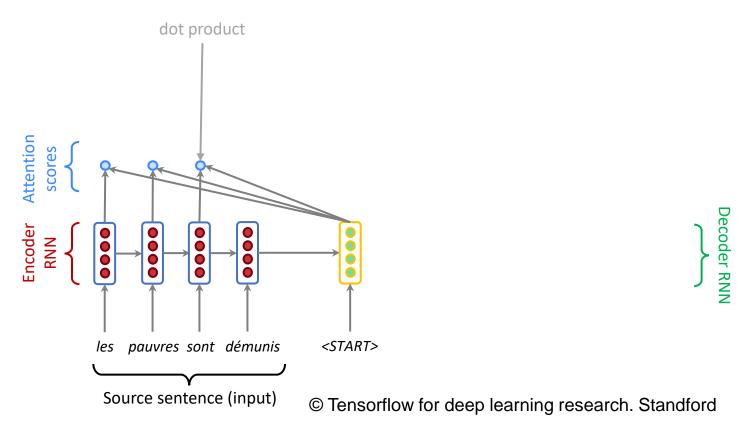

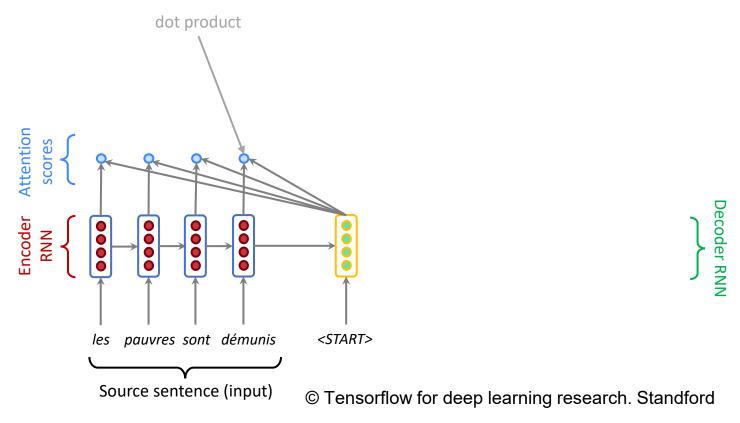

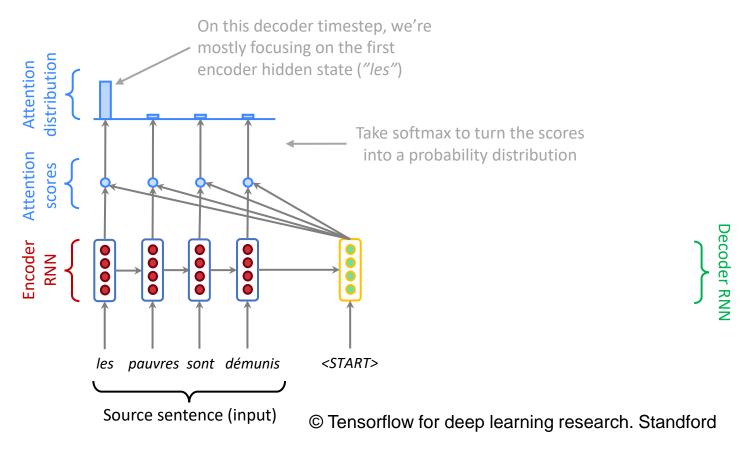

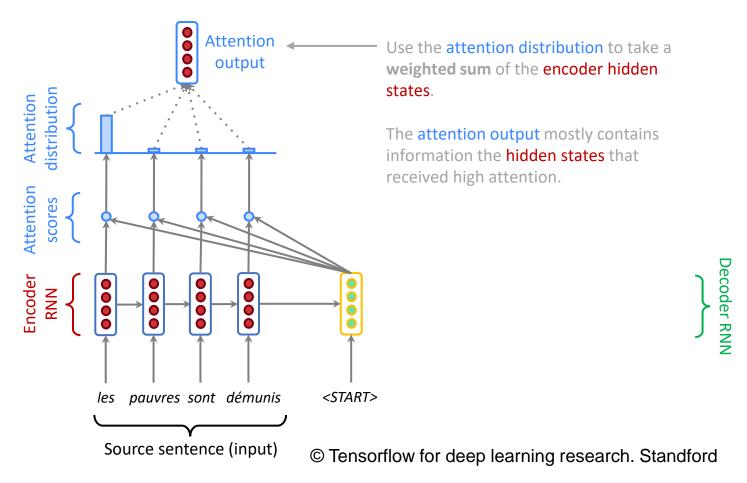

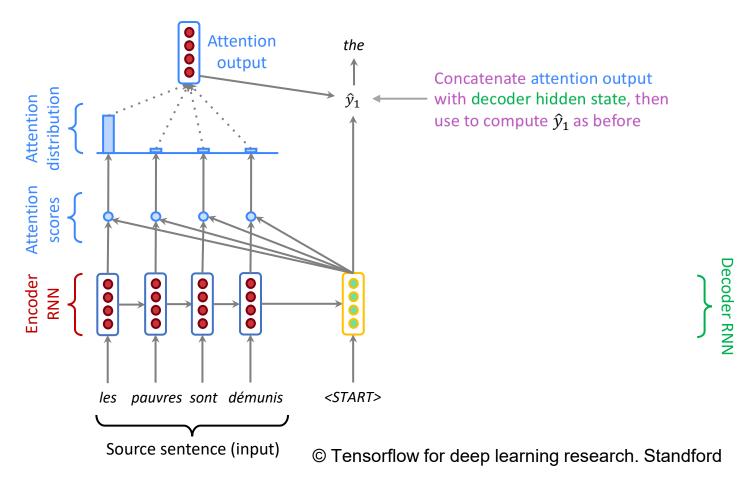

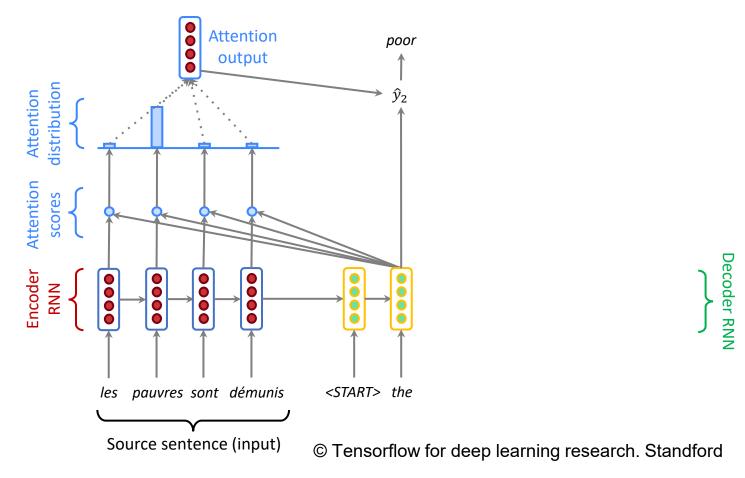

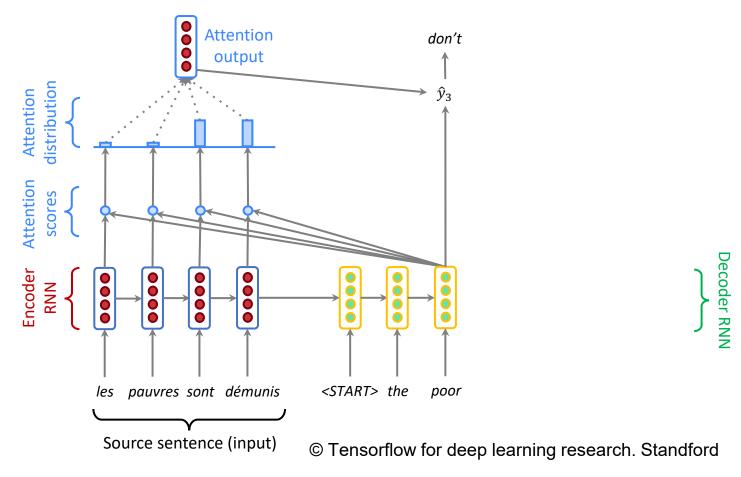

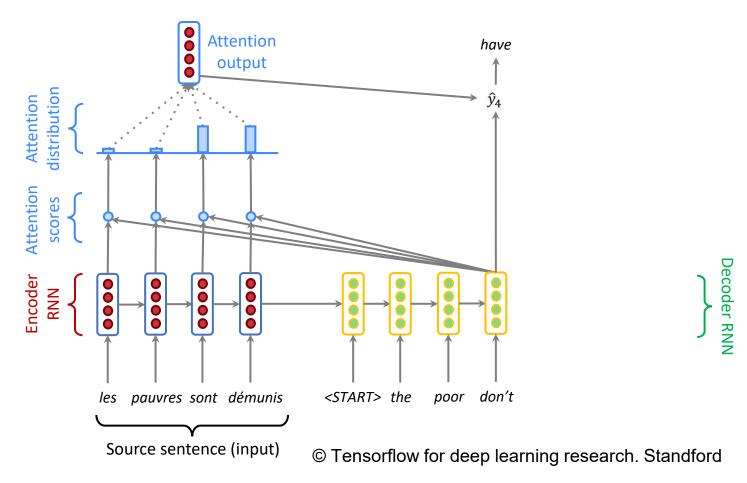

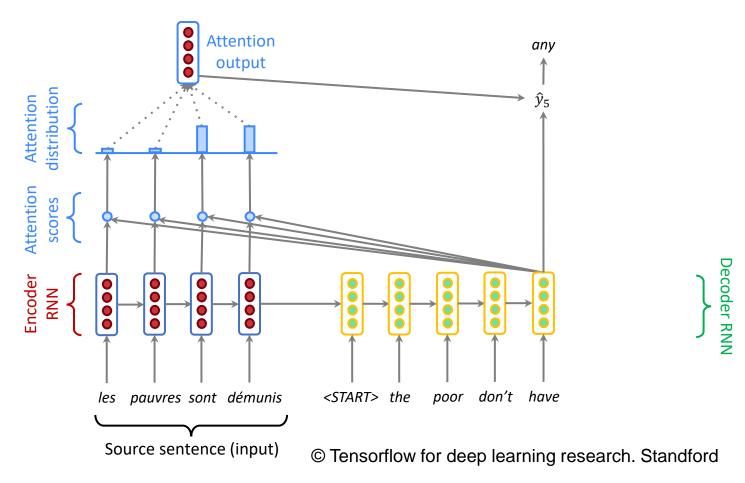

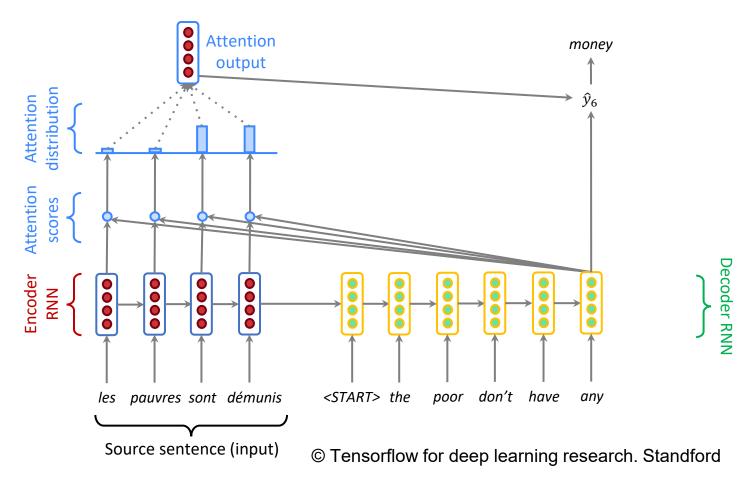

Công thức chi tiết

- Mã hoá trạng thái ẩn $h_1,\ldots,h_N\in\mathbb{R}^h$
- ullet Tại bước t, ta có trạng thái ẩn để giải mã $s_t \in \mathbb{R}^h$
- Điểm attention score $oldsymbol{e}^t$ cho bước này:

$$oldsymbol{e}^t = [oldsymbol{s}_t^T oldsymbol{h}_1, \dots, oldsymbol{s}_t^T oldsymbol{h}_N] \in \mathbb{R}^N$$

• Tính softmax để có phân phối của sự chú ý α^t cho bước này (tổng phân phối xác xuất bằng 1)

$$\alpha^t = \operatorname{softmax}(\boldsymbol{e}^t) \in \mathbb{R}^N$$

• Sử dụng $\, \alpha^t \,$ để tính tổng chập có trọng số của trạng thái ẩn của tầng encoder, mục tiêu để tính đầu ra của attention

$$oldsymbol{a}_t = \sum_{i=1}^N lpha_i^t oldsymbol{h}_i \in \mathbb{R}^h$$

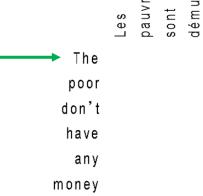
• Gộp đầu ra của attention $m{a}_t$ với trạng thái ẩn của bộ giải mã decoder s_t , tiếp tục xử lý như mạng seq2seq thông thường

$$[oldsymbol{a}_t;oldsymbol{s}_t]\in\mathbb{R}^{2h}$$

Cơ chế chú ý có nhiều ưu điểm

- Attention significantly improves NMT performance
  - It's very useful to allow decoder to focus on certain parts of the source
- Attention solves the bottleneck problem
  - Attention allows decoder to look directly at source; bypass bottleneck
- Attention helps with vanishing gradient problem
  - Provides shortcut to faraway states
- Attention provides some interpretability
  - By inspecting attention distribution, we can see what the decoder was focusing on
  - We get alignment for free!
  - This is cool because we never explicitly trained an alignment system
  - The network just learned alignment by itself

© Tensorflow for deep learning research. Standford

Ứng dụng của mô hình seq2seq

- Summarization (long text → short text)
- Dialogue (previous utterances → next utterance)
- Parsing (input text → parse tree)
- DNA sequencing
- Voice recognition
- Text to speech

Tài liệu tham khảo

1. Khóa cs244n của Stanford:

https://web.stanford.edu/class/archive/cs/cs224n/cs224n .1194/

2. Khóa cs231n của Stanford:

http://cs231n.stanford.edu/slides/2020/lecture_10.pdf

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG SCHOOL OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY

Chân thành cảm ơn!!!

